

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: K u n y á n s z k y Gyula.	Kiadó laptulajdonos: G á s z l ó J ó z s e f.	Egyes szám ára 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Helyben: Negyedévre	3 korona.			
Egész évre:	12 "			
Vidékre: Negyedévre	5 "			
Egész évre:	20 "			

A városok eladósodása.

— június 17.

E címen egy fővárosi szaklap írja mindazokat, amiket alább közlünk. Azért közöljük: nehogy a vidéki sajtó hallgatásánál fogva, utóbb még igazat adjanak a cikknek.

Hogy a városi viszonyokat, sőt a rólunk intézkedő törvényeket sem ismeri a cikk szerzője, az kitetszik a felfedezés szenzációjára számított minden sorából.

Arra a kérdésre, hogy mi okozta a városok eladósodását, a városok már régen megfeleltek. Első sorban és csaknem kizárólag Budapestnek mértéktelen portálása, az a láz, a mely két három évtizeden keresztül megvakította mindeneknek látó érzékeit, annál a határvonalnál, a hol országos érdekek a vidéki városok fejlesztésére állítottak intő táblákat.

Ez az egyik ok. A másik az, hogy a magukra hagyott városok követték Baross Gábornak egyik programbeszédében adott tanácsát, hogy segíts magadon és az Isten is megsegít — és elkezdtek segíteni magukon,

A városfejlődés egyes intézményeit a maguk erejéből létesítették. Ez intézmények között természetesen kaszárnyák is vannak, mert azok által nagyobb számú fogyasztó közönséget sikerült állandóan lekötni az illető város kereskedői és ipari forgalma javára.

A városok azt cselekedték tiz és tizenöt év előtti kezdéssel, a mit az állam még csak most kezd a 360 milliós befektetéssel, a melyet szintén hosszú lejáratú kölcsönrel fedeznek. De a városok adóságesinálása mindenkor keresztül ment a miniszteriumok retortáján.

Aligha csalódunk, a mikor a cik tendenciáját a budapesti pénzüzetek kartelljének újabb törekvésében jelöljük meg. Nem más, mint előhá rangozás a városi kölcsönfeltételek emeléséhez, hangulatkeltés az emelés plauzibilissé tételéhez. De aanyira

járatlannak a dolgok ismeretében a pénzüzeteket még sem szabadna feltüntetni, mintha okuk lehetne félni a városok kölcsöneitől s mintha nem tudnák, hogy e kölcsönök mindaddig behajthatók, amíg az illető város házastul, lakostul, mindenestül elnem süllyed a föld alá, mert azokat a polgárság törleszti. És e polgárság óhajtja Tisza gróf miniszterelnök erős kezét oly irányban látni, hogy a fő városi pénzüzeteknek a városok ellen és kárára létrejött kartelljét szétrobbantsa.

E bevezetés után ismertetjük e cikkből a következőket;

„Tisza István éles szeme hamar belátott abba a nehéz helyzetbe is, a melybe a városok az évtizedeken át folytatott helytelen, vagy könnyelmű gazdálkodás folytán jutottak s most, úgy látszik, ezeken is segíteni, de legalább is javítani akar. Vidéki nagy városaink hivatva volnának arra, hogy az ország apró emporumai legyenek, ahonnan egész séges, nemzeties fejlődés lüktet az ország szíve felé, ahelyett pedig folyton anyagi gondokkal küzdő s így igazi hivatásnak alig élő városaink vannak, ahol legfeljebb a helyi patriotismus uralkodik. A városok eladósodása évtizedek alatt történt s így az alig észrevehető, sőt az adóságesinálás oly esetben, amikor a felvett kölcsön helyesen, jövedelmezőn volt befektetve, legtöbbször beépítve, indokolt és szükséges is. Akik azonban a városok belső gazdálkodását ismeik, jól tudják, hogy az igen ritkán történt, mert ha így lett volna, akkor a pótdó olyan hi ganszerű gyorsasággal nem emelkedett volna, mint például Szolnokon, Komáromban és Marosvásárhelyen, ahol 103 százalék, illetve 88 százalék és 84 százalék a pótdó.

Három város, Arad, Pozsony és Nagyvárad keresett most ismét millió kölcsönöket részben új befektetésekre, részben az előbbi terhebb kölcsönök rendezésére. Mindhárom város alig kap megfelelő ajánlatot a

pénzüzetektől — mert a bankok is elég jól ismerik a belső helyzetet s tulságos óvatosak a városokkal szemben.

A vidék eladósodását részben egyes kormányok is okozták. Szám talan példát tudunk, hogy akárhány város erejét meghaladó áldozatot hozott, hogy például a kaszárnyát, a törvényszéket, esetleg a gimnáziumot megkaphassa, melyre e másik város is aspirál. A kaszárnyákkal is így vagyunk, a hadügyi kormány egy két század katonaságért 3—400.000 forintos kaszárnyákat követelt s a jó vidék megépítette ezeket a palotászerű kaszárnyákat, azt hí vén, hogy ezzel a helyi piac forgalma is emelkedni fog. Tessék körülnézni, mennyire nyögik itt ott egy kaszárnya építés előnyeit s ezzel szemben a katonaság állandóan hálátlan marad, sőt később — van rá példa — valóságos csapás lett némely helyeken.

Jólteszi a miniszterelnök, ha megvizsgáltatja, hogy a városok adóssága honnan ered, milyen természetűek s a befektetett kölcsönök meghozzák-e a kellő amortizációt és tényleg arra lettek e fordítva, illetve felhasználva, amire közgyűlésileg megszavaztattak.

Meglássa a miniszterelnök ur, hogy nemcsak nagyon tanulságos, de igen meglepő tapasztalathoz fog jutni.

A miniszterelnök vizsgálódásának másik előnye és haszna az lesz, hogy ha a városok is érezni fogják az erős kezet, mely mindent számon kér tőlük, ha nem lesznek egyszerre takarékosak a közvagyonnal, de mindenestre óvatosak lesznek a költségekben, s jobban fogják érezni a felelősség súlyát. A városok helyzetén könnyíteni kell, levenni a vállalkról azokat a terheket, a melyeket az állam helyett vállaltak magukra.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ az egyedül elismert kel-
lemes ízű természetes
hashajtószert.

Debrecen világítási vállalata.

Mióta a közvilágítás házi kezelésbe ment át, évről évre látjuk nemcsak a csőhálózat kiterjedését, hanem a jobb világitást is. Debreceni Jenő gépészmérnök, a vállalat igazgatója nagy szaktudásával bőséges jövedelmet visz a házipénztárba. Az 1903 évi eredményről a vállalat elnöke Körner Adolf tanácsos és Debreceni Jenő igazgató a következőkben számol be:

I.

Midőn a lefolyt 1903-ik év eredményéről beszámolunk, fel kell sorolnunk nemcsak az utolsó esztendőnek, hanem az egész három évi városi kezelésnek adatait, hogy az összehasonlítás által annál biztosabban ki lehessen számítani, hogy Debrecen városnak e vállalkozása milyen jövőnek nézhet elébe.

A vállalat tiszta jövedelme:

1901-ben	56,289 kor. 17 fill.
1902-ben	78,799 kor. 17 fill.
1903-ban	96,245 kor. 42 fill.

Mint az előző években szoktuk, úgy az idén is a legnagyobb szigorral állapítottuk meg leltárainkat és mérlegünket és minden kívánalmat bátran kielégítő leírásaink értékét. A vállalat könyvei teljesen rendben vannak, idegen felekkel szemben semminemű tartozása nincs, kétes követeléseit pedig — összesen 145 korona 54 fillért — mind a veszteség rovására írtuk.

A világitási vállalat vagyona az 1903 ik év végén a könyvek szerint 567,262 kor. 28 fill., ennek ellenében, Debrecen sz. kir. városnak 342,808 kor. 22 fillérrel tartozik, melyből ismét 220,000 a takarékpénztári kölcsön még fent levő része, 122,808 kor. 22 fill. pedig a régi világitási alapítvány átadásából származik. Látható tehát, hogy három év alatt 224 454 kor. 06 fill. tiszta vagyon gyűlt össze.

A vállalat 1903-ik évi működése minden tekintetben igen élénk és eredményes volt; azt hisszük, hogy hasonló nagyságu légszeszgyárak közül igen kevés mutathat fel hasonló adatokat a fejlődés terén.

Az V. sz. táblázat részletes áttekintést nyújt a gyár működéséről; látható, hogy nemcsak visszaesés nem állott be, de a fejlődés fokozatosan nagyobb-nagyobb arányokat ölt és a gyáriás műszaki oldala is nagy haladást mutat, amit különösen a destillációnak kitűnő eredménye bizonyít. Ezek eredményezték azt, hogy a gáz előállítás ára egész 11 fillérről csökkent, ami az eddigi 13 filléres önköltségi árral szemben 6000 kor. megtakarítást eredményezett a házi pénztár javára. A légszesz állandóan kitűnő volt, mindig lényegesen felülmulta a szabályzat által megkívánt minőséget.

Az 1903 ik évben nagy mértékben hozzáláttunk a csőhálózat és utcavilágítás kiterjesztéséhez, új főóra és nyomás szabályozó felállítás után új fővezetékkel indultunk ki a gyárból. 6118 m. vezeték raktak le, 63 új utcai lámpát állítottunk fel, 16 olyan utcát láttunk el gázzal, ahol eddig semmi világitás nem volt. Építettünk továbbá egy munkás lakóházat. Összesen 52,738 kor. 50 fill. t

fektettünk ingatlanba és több mint 10,000 koronával gyarapítottuk raktári készleteinket és bérebe adott légszeszmérő óráink állományát. Kifizettünk takarékpénztári terheink törlesztésére 76,097 kor. 30 fillért és általában úgy igyekeztünk, hogy a bőkezűleg foganatosított javítások és pótlások által a gyár összes tartozékai inkább nyerjenek, mint veszítsenek értékükben.

II.

Az elmúlt év eredményeinek felsorolása után kötelességünknek tartjuk bejelenteni a legközelebbi jövőben reánk váró feladatokat. Első sorban a hálózatnak és az utcavilágításnak program szerinti tovább fejlesztését igyekeztünk befejezni. Az 1902. évi júliusi közgyűlés úgy határozott, hogy a város belterülete az 1906-ik év végéig látandó elgázvilágítással; mi reméljük, hogy ennek már ez év végéig eleget tehetünk.

Hogy a rohamosan emelkedő fogyasztást kielégíthessük, ez év folyamán a VI. számú gázfejlesztő kemencét felépítjük és ezzel a termelő képességet napi 7000—7500 m-ig fokozzuk, ami előre láthatólag 1905—6 ig lesz elegendő. — Mind komolyabban kell azonban a kibővítés kérdésének végleges megoldására készülnünk, mert további kisebbeszerű lépés már nem lehetséges.

Dacára ezen nagy költséget igénylő feladatnak, a vállalat elég erősnek lát-szik arra, hogy jövedelmének egy részét ezentul a városi házipénztár segélyére is igénybe vehessük. Az eddigiekből kifolyólag mintegy 100,000 koronára tehető a világitási vállalat ezentul várható évi jövedelme. — Új befektetésre 1903-ban kb 60,000 koronát fordítottunk, ennyit számítunk 1904-re is és ha a későbbi években a légszeszvezeték nem is fog már annyi pénzt igényelni, a fentebb említett kibővítési munkálatok folytán évi 60,000 koronára még szüksége lehet egy darabig a vállalatnak, kivált mert a szabályzat értelmében még fentlevő adósságunkat is ki akarjuk fizetni.

Ezek szerint 40,000 korona lenne az az összeg, amelyet egyelőre 1905-től kezdve a világitási vállalat évenként a város házi pénztárába befizethetne. Ez által nemcsak az összes utcai és hivatali világitás esnék ingyenbe a városnak, hanem még 5—10,000 korona egyéb célokra is fentmaradna. 4—5 százalékkal szállítja ez le a pótdadót.

A befizetés úgy történne, hogy a város a havi 2—2000 koronás világitási előleget 1904. dec. 31-én beszüntetné. A vállalat év végén a gázvilágítást elszámolja és a 40,000 koronáig terjedő különbözet kiegyenlíttetné.

Ez minden tekintetben célszerűbb, mintha a vállalat egyszerűen ingyen világitana, amikor sem a város nem tudhatja, hogy mit fog kapni, sem a vállalat, hogy mit kell adni az év folyamán és így az előrelátó pontos számítás ki lenne zárva. Ezen utóbbi mód továbbá korlátlan teret nyitna a gázpocsékolásnak és a várost az ingyen gázt kérők zaklatásának szolgáltatná ki. Lassanként az egész jövedelem elkallódnék anélkül hogy ez áldozat kellő méltánylásban részesülne, mert az ily természetbeni ado-

mányt sohasem tekintik annyiba, mint a megfelelő értékű pénzt és végre magu a kérelmezők sem vennék megfelelő hasznát, mert ahol fizetett gázból 100 m. elég, ott az ingyenből kétannyi is kevés.

III.

A világitási bizottság a lefolyt évben is mindent elkövetett, hogy hivatásának megfelelően. Némcsak számos alkalommal gyűlt össze a vállalat dolgának vagy a Tekintetes Tanács által adott megbízásoknak elintézőse céljából, hanem a tagok külön-külön is állandóan figyelemmel viseltek minden, a vállalatot érdeklő ügy iránt. Állandóan és sürűn vizsgáltatott a légszesz minősége, a gyár állapota és a könyvek vezetése, viszont a bizottság is hálásan emlékezik meg a különös jó akaratról és gyorsaságról melylyel a Tekintetes Tanács előterjesztéseinket elintézte. Nagyon is elsőrangú tényező volt ez a kedvező eredmény előérésében.

A bizottság az elmúlt évben is folytatta a tárgyalást a Helyi vasut r. t.-al a villamostelep létesítése érdekében Igen beható és hiteelt érdemlő számítások tettek, mert egyrészt mindenképp meg akartuk szerezni a villamos telep létesítése által a közlekedés javításának lehetőségét, másrészt nem lehetett könnyelmű szerződés által a városnak most jól jövedelmező vállalatát tönkre tenni. Megállapítottuk a végső határt, ameddig egyes károsodás nélkül emehettünk, de a Helyi vasut igazgatósága a tárgyalást megszakította, pedig a későbbi események ajánlatunknak nagyon is méltányos voltát igazolták. Ugyanazon faktorok, kik keveselték az általunk kínált előnyöket, máshol sokkal szigorubb feltételeket is hajlandónak mutatkoznak elfogadni. Ide nem tartozó okok azok, melyek az ő részükről a megegyezést gátolják és így egyelőre le kell tennünk a megoldásról.

Felmerült a kérdés a tavalyi zárszámadás alkalmával, nem lenne-e célszerű, ha bizonyos százalék állapítatnék meg, mely a vállalat ingatlanainak értékéből leiratnék. A bizottság az eddigi eljárás fenntartását tartja helyesnek a szolid és rigorozus mérleg érdekében, mert eltekintve attól, hogy nehéz lenne ilyen sokféle természetű és különböző koru alkatrészből álló telepek évekkel előre reális avulási százalékát állapítani meg, a mostani rendszert szigorubbnaak és jobbnak tartjuk.

Most úgy végezzük a jókarban tartást, hogy értékesökökenésről tulajdonképpen szó sem lehet. Az épületeket a legjobb anyagokkal újítjuk, a csőhálózatot vastagabbal cseréljük, régi lámpák helyett újakat teszünk s elavult apparátusainkat, gázóráinkat moderneekkel pótoljuk és mindezt a rendes évi kiadások és nem az új befektetések terhére.

Mind e mellett külön tartalékozunk évi 5000 koronát az értékesökökenésre.

Azonkívül az egész vállalati alapítke félig már vissza van fizetve s néhány év múlva az egész teljesen ingyen áll a város tulajdonában.

És végre mindezek mellett minden évben beható vizsgálat és megbecsülés alapján vesszük fel leltárunkba az ingatlanok értékét és gondunk van rá, hogy a törvénynek és szabálynak megfelelő leírás tányleg megtörténjék.

Nyári ruhák

Tisztítását és festését

Férfi ruhák szakszerűen javíttatnak és vasaltatnak.

kifogástalanul teljesít **KONCZ JOZSEF** kelmestő és ruha tisztító Debrecenben. Üzlet: Battyányi-u. 2., — műhely: Vár-u. 3. (Zenede épület.

Működésünkről az elmondottakban számot adván, az üzleti eredménynek 96,245 k. 42 fillérnek felosztására tisztelettel javasoljuk, hogy a szabályzat szerinti ltvonások — 8662 kor. 08 f. — után 82,588 kor. 34 fill. a rendes, 5000 kor. pedig az értékesítési tartalékhoz csatoltassék. Egyszersmind pedig javasoljuk, hogy pénzkészletünk 60,000 korona a 300,000 koronás takarékpénztári kölcsön további törlesztésére fizettessék be, miáltal tartozásunk 160,00 koronára csökken.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1904. jun. 16.

Eötvös Károly beszédét várták mára a mi a közönséget is megmozgatta. A karzatok szépen teltek, és a tanácskozási terem is népes. Az ülést Perczel Dezső elnök vezette. Az előterjesztések során az elnök meleg hangon parentálta el Sontagh Pál tőrendet, ki az éjszaka halt meg, majd pedig az indemnitásról szóló törvényjavaslat folytatolagos tárgyalása következett.

Lengyel Zoltán az első szónok. Mérleget állt fel az esztendő küzdeleméről és azt mondja, hogy ha a függetlenségi párt tudta volna, hogy a harc eredménye a Tisza kormány lesz, akkor nem küzdött volna. (Tiltakozás a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Önök nem tiltakozhatnak!

Belicska Béni: Miért?

Lengyel Zoltán: Azért, mert hisz önök mondogatták nekem a folyosón: Zoltán csak csinál, nehogy ez a kutya Tisza a nyakunkon maradjon. (Derűtség)

Belicska Béni, Bauer Mihály: Ez nem áll! Ez nem igaz: Neveket mondjon!

Lengyel Zoltán: Neveket nem említek, a mit azonban mondtam, azt fenntartom.

Elnök: Lengyel képviselő ur ismét inparlamentáris kifejezést használt. Ehhez nincs joga még akkor sem, ha a folyosóról idéz. (Derűtség.)

Lengyel Zoltán e kitérés után folytatta a beszédét. Tisza programját bírálta, és arra a következtetésre jutott, hogy a kormány eddig egyetlen egy ígéretét sem teljesítette. Nem 48-as, nem 67-es politikára van szükség, hanem szabadságharagra, a mely megszerzi a nemzet függetlenségét. Hogy a nemzeti politika nem érvényesülhetett ennek az oka, hogy kormányai hitványak voltak.

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy inparlamentáris kifejezéssel ne éljen.

Lengyel Zoltán: Kezet fog mindenkivel, a ki a függetlenségre törekszik. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Lengyel Zoltánt rendreutasítja most pótlóan, mert beszédje elején azt mondta, hogy a magyar parlament egy része hitvány.

Buzáth Ferenc szintén a javaslat ellen foglal állást a néppárt nevében, mert a Tisza kormányhoz, bizalommal nincsen, mert ebben a régi rendszer fel-támadását látja. Bírálta tárgyává teszi a pénzügyi szempontokat, és szemére

lobbantja a kormánynak a nagy katonai terheket, a melyekből mi sem térül vissza, mert a pénz zömét Ausztriában költik el. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Es most Eötvös Károly következett volna. Az ülést azonban öt percre felfüggesztették.

Szünet után

Eötvös Károly állott fel szólásra. Általános figyelem kísérte és bejött a terembe Tisza István gróf kormányelnök is.

Eötvös Károly mindjárt azon kezdte hogy a javaslatot bizony nem fogadja el, mert a viszonyokat komoraknak látja. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza miniszterelnök röviden reflektál Eötvös beszédére, majd Polónyi tegnapi határozati javaslatára, mely nem egyéb kellemetlenkedésnél. Kéri annak mellőzését.

Ez megtörténik, mire a Ház elfogadta az indemnitást.

Az ülés végén Nagy Sándor kincstári telepek ügyében interpellált. Tallán miniszter megnyugtató válaszával az ülést véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közgyűlés.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága tegnap délután 3 órakor tartotta meg rendez közgyűlését Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A főispán üdvözlővén a megjelenteket megemlíti, hogy a jog- és pénzügyi bizottság tagjai oly csekély számmal jelennek meg az üléseken, hogy a közgyűlés tárgyait alig lehet előkészíteni. A főispán igen jól jegyezte meg, hogy aki kötelességeket vállal, igyekezzék azokat be is tölteni, ha pedig valaki annyira el van foglalva, hogy nem képes a bizottságokban működni adja át helyét olyannak, kinek ideje és kedve van a közigazgatás ügyét szolgálni. Nagyon örvendetes, hogy a főispán az igazságot megmondta, hiszük is, hogy az elnöki székben elmondott szavai a jog- és pénzügyi bizottság eredményesebb munkásságára fognak vezetni.

A polgármesteri jelentést az elmúlt két óról tudomásul vette a közgyűlés, valamint elfogadta az ügyhátrány jegyzék bemutatását, az állandó iparos tanonc iskola ügyében hozott és miniszterileg megerősített határozatot tudomásul vette, valamint az ispotály lapon emelendő szegényház jóváhagyását. Az utmesteri iskolák fenntartásához nem ad a közgyűlés segítséget. A debrecen-sámsóni nagykállói vasut kiépítése kérdésében a városi tanács álláspontját fogadta el.

A közgyűlés Csanádvármegye átiratát a magyar nyelv jogainak megvédése tárgyában hason szellemű felirattal partolja.

Jókainak, a nemzet hallhatatlan költőjének emlékét jegyzőkönyvileg örökíti meg a közgyűlés.

Elfogadta a közgyűlés a közigazgatási bizottság 1903 évről szóló jelentését és kihirdette a világitási vállalat üzleti szabályzatát.

A hajdumegyei telefon hálózat kiépítéséhez a közgyűlés anyagilag nem járul. Helybenhagyja a közkórház 1905. évi költségvetés etőirányzatát.

A gazdasági ismétlő iskola felépítésére nézve a közgyűlés azt határozta, hogy ez iskolát felépíti.

A polgármester beszámol a szervezési szabályzat módosítására kiküldött bizottság működését és annak kiegészítését javasolja. A bizottságba beválasztott: Zádor Lajos.

Kisebb tárgyak elintézése után megkezdődött a Zárószámadás tárgyalása.

A zárószámadási vita megindításában nagy része volt Márton Imrénének, ki rengeteg szorgalommal gyűjtötte össze és táalta fel a nagy hőségben izzadó város atyáknak a zárószámadás sajtóhibáit. Sokat es hosszan beszélt, de annál meddőbben. Igazán érthetetlen, hogyan lehet apró megjegyzéseken, szörszállhasogatásokon, sajtóhibákon annyit lovagolni 26 fokos, melegben cél és ok nélkül.

Jó három órai küzdelem után végre keresztül gázolt a bámulatos türelmű közgyűlés ezen a fölösleges szóáradaton és némi megjegyzéseket felcíomázva tudomásul vette a zárószámadásokat.

× **Értesítés.** A városi tanács részéről a szülők és gyámok értesítettnek, hogy a cs. és kir. valamint az m. kir. honvéd hadapród iskolákban az 1904—1905 tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó Pályázati hirdetmények megérkeztek, Pályázati véghatáridő a cs. és kir. hadapród Iskolába július hó 15., — a honvéd hadapród iskolában július hó 10-ik napja, a vonatkozó hirdetmények a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztály hiyatalos helyiségében (Városház, emelet, 17 ajtó) bekinthetők, hol az érdeklődők felvilágosítást nyernek.

EGYHAZ és ISKOLA.

Köszönet és nyilvános nyugtárvány.

Az iparos tanulók jutalmazásához kegyes adományokkal járultak: Vibirál János asztalos 5, Lacka László géplakatos 10, Hajós Géza kereskedő 1, Lédig Dezső földbirtokos 1, Serli Ede órás 5, Antalfi Ferenc könyvkötő 2, Riesz Henrik kocsi-gyáros 5, Riesz Lipót cukrász 5, koronával. Fogadják az adakozók az iparos tanonciskola felügyelő bizottsága s a megjutalmazandó iparos tanoncok nevében legszivesebb köszönetemet. Décy Gedeon, ip-tanonciskolai igazgató.

Hittanhallgatók magánvizsgálója. Megkezdődtek a kollégium hittanszakán a magánvizsgálatok. Ezen azok a hittanhallgatók vesznek részt, akiket a negyedik évfolyamból bocsátottak el ideiglenes segédlelkészekül.

Egyházi törvények átdolgozása.

Zsigmond Sándor esperes még az 1902: évben tartott zsinat határozata alapján az ev. ref. egyházi törvényeket átdolgozta, a tervezetet elkészítette és azt egy vaskos füzetben kiadta. A most megjelent füzet — amely az egyházkerületek véleményezése szerint átdolgozott törvényeket tartalmazza — a jelen évi október elején tartandó református zsinat elé kerül és ott részletes megvitatás tárgyát fogja képezni. Az átdolgozás tervezte szerint minden, de különösen a minősítési törvényben lényeges és nagyon kedvező változtatások történtek. Ennek előnyeit a lelkes pályára ifjabb nemzedék fogja különösen élvezni.

Nagyobb kölcsönöket

Harstein Kálmán

a birtok értékének háromnegyed részéig és a legkisebb

kamatláb felszámítása mellett gyorsan kieszközöl

bank- és váltóüzlete Debrecen, Piac utca 83 szám.

A színház ügye.

— A városi közgyűlés döntése. —
— június 17.

A városi közgyűlés ugyyszólván vita nélkül, Makó Lajos teljes mellőzésével úgy döntött, hogy helyes a tanács választása. Ennélfogva Zilahy Gyula most már végképen megerősített új igazgatója a debreceni színháznak.

Dönteni akart a közgyűlés a színház ujjáépítése kérdésében is. De ebben a közgyűlést a legfurcsább körülmények közt megakadályozta a tanács, mely a mikor világosan látta, hogy javaslatát a többség megszavazza, egyszerűen, hihetetlenül merész puccsal visszavonta a javaslatot.

Már most vagy igaz mind az amit a tanács javaslatában előadott és akkor ez égető közérdek, vagy nem igaz, és akkor a tanács új játékot üzött a közönséggel és a közérdekkel.

Majd kitudódik a vallatásnál!

A közgyűlés e részének lefolyásáról a következő hiradással vagyunk:

Esti 8 órakor folytatták a közgyűlést. A végtelenségig kimerített bizottsági tagok a tárgysorozat 20., 21., 23., 24 és 25-ik pontját előadói javaslatok alapján vita és hozzászólás nélkül elfogadták. Ekkor került aztán sor a tárgysorozat 26-ik és 27-ik pontjára. Az előbbi Makó Lajos színházigazgató és párthiveinek főlebbezése a tanácsi döntés ellen, melylyel színházigazgatóvá hat évre csaknem egyhangulag Zilahy Gyulát választotta meg. A másik pont a színház ujjáépítésének kérdése.

Makóék tölebbezése.

Oláh Károly színházi felügyelő tanácsnok előadta a tanács javaslatát. Ismeretes, hogy a tanács teljes joggal a színházi bizottsággal egyetértően Zilahy Gyulát választotta meg hat évre a színház igazgatójává. Ennek alapján a tanács meg is kötötte a szerződést Zilahyval. Most a tanács azt kérte a közgyűléstől, hogy a főlebbezések mellőzésével a tanács választását hagyja jóvá.

Ezt a közgyűlés egyhangulag vita nélkül elfogadta. Ennélfogva most már Zilahy Gyula hat évre jogerősen megválasztott igazgatója a debreceni színháznak.

A színház ujjáépítése.

Oláh Károly ezután egész terjedelmében felolvasta a tanács részletes javaslatát a színház ujjáépítéséről. E javaslat alaposan kifejtette

Bakonyi Samu nem fogadja el a javaslatot. Csodálatos módon arra hivatkozik, hogy erről a tervről semmit sem tud, ez rá nézve meglepetésszerű javaslat. Mindenféle különösen egy Bakonyi, a város egyik orsz. képviselője ajkáról hihetetlenül hangzó okokat hoz fel a javaslat ellen.

Zádor Lajos elfogadja a javaslatot és okos érvekkel, a viszonyok helyes ismeretével fejti ki meggyőződését, hogy az építés nem halasztható, mert a szin-

ház ma életveszélyes és ha Bakonyi könnyelműségnek nevezi a 400,000 koronás költség megszavazását, ő viszont bünyös merényletnek tartja a lakosság élete ellen, hogy a mostani színház továbbra is így maradjon. Kifejti az életveszedelmet, mely az elavult nézőtér belső lépcsőzetében és a ruhatár's egyéb hiányokban állandóan tenyegeti a közönséget. Megmagyarázza, hogy éppen most, a mikor ily kedvező ajánlatot tesz a megválasztott igazgató, elhalasszuk kicsinyes okokból, önzésből azt a munkálatot, mely a város kötelessége, hogy Debrecen fejlődhessék és művészeti célokra évenként kiadott 34.000 korona színházi teher valóban gyümölcsöző legyen. Kötelessége a városnak felemelkedni arra az eszmei magaslatra, ahol a polgárság életbiztonságát és a művészeti érdekeket egyaránt kielégítheti. Ószintén, melegen ajánlja a javaslatot, melyet a legapróbb részletekig helyesel.

Dr Kola János ellene van a tervnek és a nagy kölcsönt, a vízvezetékot és csatornázást emlegeti.

Simonffy Imre hosszasan ismerteti a régi színház építési történetét és szintén ellene szól a javaslatnak.

Jóna Dániel a zajos eláll kiáltások ellenére is beszél mindenfelét, a minnek az a vége, hogy nem kell építés, ha baj van a színházban, ugyis oda vész, akit elgázolnak.

Berger Jenő lelkesen szólalt fel a színház ujjáépítése mellett és csodálkozását fejezte ki, hogy Bakonyi tájékozatlanságát bevallja. Persze a képviselő ur csak dolgainak elintézésére jár haza, máskülönb tudhatná, hogy a kérdés már hosszú évek óta foglalkoztatja a város közönségét és az illetékes köröket. És a ki az ügyet ismeri, az nyugodt lelkiismerettel csak a tanács utasítását kiánhatja az építés sügős keresztülvitelére.

— Szavazzunk! Szavazzunk! — kiabáltak többen. Szólni kívánt még dr. Nagy Zsigmond, dr. Fejér Ferenc és több bizottsági tag.

A hangulat pedig oly tiszteletreméltó volt, hogy az építés ellenzői egyre kevesebben maradtak és világosan látszott, hogy a közgyűlés többsége hiven teljesíti kötelességét és megszavazza az el nem halasztható építést.

Ekkor azonban váratlan fordulat és nagy meglepetés következett.

Domahidy főispán berekesztette a vitát és nem engedte Berger Jenőnek beszédét befejezni; mert időközben úgy értesült, hogy a tanács visszavonta javaslatát.

Hihetetlen lesújtó, megdöbbentő hatása volt ennek a kijelentésnek.

Sokan felháborodással hagyták el a termet.

Aztán a még ott maradt néhány ur ledarálta a tárgysorozat többi pontját, mire a közgyűlés esti fél tíz óra után véget ért.

H I R E K,

Alapos hírszolgálat.

Mindig dicsekszik mindenik lap-alapos és megbízható hírszolgálatával. És mégis majdnem naponta történnek nagyobb-nál nagyobb baklövéssek.

Ezeket nem is lehetne számon tartani mind. Mi azonban mégis kihalászuunk egyet a sok közül, ami bennünket közelebről is érdekel.

Ime itt van a hír, amely a napokban több fővárosi lap nyomán a vidéki újságokat is megjárta:

Megőrült polgármester. Megrendítő esemény hírét írják lapunknak Karcagról. Dr. Szentesi Tóth Kálmán, Karcag város polgármestere, már hosszabb idő óta nagyfokú ideg-bajban szenvedett, az utóbbi időben meg az elmezavar tünetei is mutatkoztak rajta. Szombaton hajnalban 3 órakor kiugrott az ágyból, a falon függő revolverét lekapta és azzal a felesége ágyához lépett.

— Asszony! Kelj fel! — kiáltott az álmából felriadt asszonyra.

Majd a revolvert őrzöngve az asszony fejének szegezve, azt hatszor egymásután elsütötte. Mind a hat golyó talált és a boldogtalan asszony összeroncsolt fejjel, holtan roskadt össze. A lövések zajára berontottak a házbeliék, akik a polgármestert a felesége holttestére ülve, kacagva találták és egyre kiabálta:

— Ez a hősi tett!

A szerencsétlen asszony dr. Hajdu Béla kir. járásbíró testvére. Tragédiája az egész városban mély részvétet és nagy megdöbbenést kelt. A megőrült polgármestert hidegvizgyógyintézetbe szállítják.

Mindéből pedig egy szó, egy betű se igaz. Az a bizonyos megbízható tudósító alapos tudósításával ugyancsak fölültette a pesti lapokat.

Alkalmunk volt beszélni Jóó Andrással, a karcagi református segédlelkésszel, aki előttünk kijelentette, hogy az alapos tudósítás minden alapos teljesen nélkülöz. A polgármester a legjobb egészségnek örvend. Eszeágában sincs nejét meggyilkolui. Az pedig nemhogy meghalt volna, hanem a legvidámabb hangulatban tölti napjait. Karcagon az egész dolgot rosszakaratu híresztelésnek tekintik.

Most pedig következnek majd a cáfolgatások. És nemcsak a megbízható források után dolgozó pesti lapok fognak helyrehozító sorokat közölni, hanem azok a vidéki lapok is, amelyek vaktába átvették ezt a hangzatos című hírt . . .

§
Bum! bum! Ahány vastag betű van a szedőszekrényben, mind elő! Balmazújváros népe éhezik! Ezer magyar család munka és kenyér nélkül már nyáe elején a legborzasztóbb inség előtt áll. Ezer munkás kér kenyeret és munkát. Bum! bum! ciceró köírás, röpited világgá a szörnyű nyomort! Irtóztató! Irtóztató!

Ime így jajong egy helyi laptárs, hogy szinte párolog vérbe mártott tollán az embergöz.

De vajjon az alapos hírszolgálat, ha mindaz, amit kürtől, valóság, — nem

jönne-e zavarba, ha a debreceniek munkást kérnének tőle?

Mindenfelé nagy a panasz, hogy nincs munkás kéz. A gazdák kétségbe esnek, mert drága pénzért se kapnak munkást. Két korona a napszám. Ugyan nem volna kegyes Balmazújváros munka és kenyér nélkül sanyalódó szegény népe bejönni debrecenbe? Itt bizony kapni munkát bőven!

És nem lehetne Balmazújvárosról cselédeket szegődtetni? Aranyért sem kap az ember jó cselédet, de még rosszabbat se Debrecenben. Igazán jót cselekednék az a hirharang, mely megkondult a balmazújvárosi isszonyú népnemor kikürtölésére, ha ide terelné a balmazújvárosi lányokat, legényeket. A cseléd nélkül szűkölködő debreceniek hálással fogadnák a beözönlést.

* **Kálmán Menyhért táblabíró temetése**
Tegnap délután 5 órakor vitték ki a vasúthoz az oly fiatalon és hirtelen elhunyt táblabíró, Kálmán Menyhért holttestét a a közkörház szertartás terméből a gyászszertartás elvégzése után. A gyászmenetben feleségén és 17 esztendőes leányán kívül ott láttuk az összes debreceni karársait, a birói kar nagyobb részét, s a gyászban résztvevő nagyközönséget. A halott ma érkezik Zilahra, hol 11 órakor lesz a sirbatétel.

* **Püspöki ebéd.** Az ev. ref. Főgimnáziumban már folynak a meleg napok. megkezdődtek a vizgálok. A vizsgálatokat vezető tanárok részére Kiss Aron püspök ebédet adott saját lakásán.

* **Pályázat lelkészi állásra.** A szomszédos Lartonfalva község ev. ref. lelkészi állására Kiss Aron püspök új pályázatot írt ki.

* **Nem lesz állat vásár.** Hirt adtunk arról, hogy a Hortobágy, mint II. körzet, száj és körömfájás miatt zár alá lett véve. Ezért aztán csupán a lóvásár lesz ott megtartva.

* **A Gellért-szobor átvétele.** Budapestről jelentik nekünk: A király által a magyar nemzetnek adományozott tiz szobor egyikét, Szent Gellért püspök szobrát, melyet már régebben állítottak fel a Gellért-hegy fokán, a kormány ma adta át hivatalosan a székesfővárosnak. Az átadásnál, mely minden ünnepség nélkül folyt le, megjelentek: Paskovich József miniszterelnök államtitkár a miniszter képviseletében, Halmos János m. kir. udvari tanácsos, polgármester, Vosits Károly tanácsnok, a középítési osztály vezetője, Heuffel Adolf középítési igazgató, Bakos János osztálytanácsos, a közmunkatanács képviselője és Jankovich Gyula szobrász, az emlékmű alkotója. A szobor előtt levő félkörben helyet foglalva, Paskovich József államtitkár néhány szó kíséretében átadta a szabrot a főváros képviselőinek. Halmos János polgármester szintén pár szóval vállalt. Kijelentette, hogy a székesfőváros nevében hódoló tisztelettel veszi át a király adományából emelt emlékművet, melyet a székesfőváros tanácsa mindenha hazafias kegyelettel fog gondozni és meg

őrizni. Az átvétel, melyről jegyzőkönyvet vettek föl, szel véget ért és a bizottság megtekintette a szobor bizottság környékét, a vizesése és a művészileg rendezett hegyoldal, mely egyik legfestőbb és legszebb része fejlődő fővárosunknak.

* **A városi dalegylet mulatsága.** A népszerű városi dalegylet tegnap a Nagyerdőn, a Dobosban dalestét rendezett, melyre szép számú s igen Diszes közönség gyűlt össze. A dalegylet hangversenye öt számból állott, szebbnél szebb régi magyar dalok, melyekkel alig tudott eltelni a gyönyörködő közönség. Különösen az utolsó szám, a Falu végén kurta korema aratott rendkívüli tetszést, a dalegylet együttesével és Donogán István magánénekével, úgy hogy meg is kellett ismételni. Nagyon tetszett Govrik Miklós magán éneke is egyik pompás férfikarban. A hangversenyt tánc követte Rácz Károly muzsikája mellett. A vidám mulatság hajnali két óráig tartott, mikor az egész társaság a kisvasut külön vonatán hazavonult.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Némethi András ev. ref. 8 hónapos; Kálmán Menyhért ev. ref. 45 éves; Szabó Eszter ev. ref. 2 hónapos, Jóna István ev. ref. 81 éves, Kántor Mihályné szül. Dekmár Erzsébet ev. ref. 42 éves, Kovács József ev. ref. 19 éves.

* **Debreceni iparoskör június 18-án szombaton a nagyerdei vigadóban tánc-csal egybekötött bogrács estélyt rendez.** Belépti-díj: személyjegy 2 korona vacsorával 2 kor. 50 fill. mely legkésőbb június hó 16 áig megváltandó. — Jegyek előre válthatók: Fridvalszki Rezső, Gyürki Sándor, Nagy Béla, Varjassy Gyula, Balla Mihály, Pongrácz Géza és az ipartestület helyiségében.

* **A kaszinó új vendéglőse.** A debreceni kaszinó választmányja Október elsejétől kezdődőleg a kaszinó vendéglőbérletét Németh Andrásnak adta.

* **Darva ember.** Horváth Pál dohánybevaltó ör tegnap reggel találkozott a dohánygyár előtt Bodnár Zsuzsanna dohánygyári leánynyal, kit minden ok nélkül úgy a gyár előtt, mint a gyár udvarán több ízben földhöz vágott, úgy, hogy a leány 8 napon belül gyógyuló testi sérülést szenvedett. Ezért feljelentette Horvátot.

* **A cselédek.** A cselédviszonyokra jellemző sorokat küldött be hozzánk egyik olvasónk. Nevezett arról panaszkodik, hogy ma már jó és tisztességes cselédet nem lehet kapni még drága pénzen sem. Olvasónk keserves tapasztalatokat szerzett erről. Három hétig járta sorra feleségével nap nap után az ugynevezett cupringerajokat ahol cselédek közvetítésével foglalkoznak. De hiába. Végre is valahonnan Székelyországból hoztattak egyet. Ez alatt a keresési idő alatt természetesen bő bepillantást nyert a mai cselédviszonyokba. Egyik cselédszerzőnél időzve, például a következő párbeszédet hallgatta végig, amely a szerző ur és egy cseléd közt folyt le:

— Hát nézze, mindjárt be is állhat oda. A segédem elkiséri.
— Igen, de ott sok a gyerek!
— Azoknak van külön dajkájuk.
— Hát a koszt milyen?
— Délben négy tál étel, este fris vacsora. Nagyon jól élnek.
— Milyen az ur?
— Soha sincs ott. Különbön nyájas és csinos ember.

— A fiuk nagyok?
— A legnagyobb tizenhat éves
— Vizvezeték?
— A konyhában.
— A padlók?
— Festett. Nem kell vikszelni.
— Hányadik emelet?
— Első.
— A bér?
— Tizenkét forint.
— Tizennégyen alul nem megyek.
— De gondolja meg... Igazán pompás helye lesz... Nos... határozza el...
— Kezet kell csókolni az asszonyoknak?
— Azt nem kívánja.
— No jó, hát elszegődöm.

* **Öngyilkosság.** Varga Jánosné, szül. Orosz Juliánna 32 éves dohánygyári munkásnő tegnap délután 3 óra tájban gyufaoldatot és marólugot ivott. Bészálították a közkörházba, hol kihallgatása végett a rendőrség részéről Balogh Sándor és Pál Péter jelentek meg. A tett oka; a férj rossz bánásmódja.

* **Tiszvivelők figyelmébe.** Schmidt cirkuszigazgató a debreceni ösztetiszvivelők rendelkezésére kedvezmény és belépőjegyeket bocsátott amelyek a főkapitányügyi kiadóhivatalban hivatalos órák alatt szerezhetők meg.

* **Köszönet nyilvánítás.** Felejtethetlen édes jó anyák barátainak és ösmerőseinek, valamint a küldöttségeknek s a városi dalárdának, — kik a temetésen való megjelenésökkel és részvétökkel, illetőleg gyönyörűen előadott gyászdalokkal méretetlen nagy fájdalomokat enyhíteni igyekeztek, — őszinte köszönetet mond a Steinacker család.

* **Toloncson.** Oláh Bálintné, Kiss József és Dusa József közmegevetésben álló csavargókat tegnap illetőségi helyökre toloncolták.

* **Hány ujság van a világon?** Egy francia folyóirat legutóbbi száma érdekes statisztikát közöl a világ minden tájékán megjelenő ujságokról. Ezek szerint Európában a legtöbb ujság Németországban jelenik meg és pedig 5500, amelyek közül azonban csak 800 napilap. Második helyen áll Angolország 3000 ujsággal, amelyek között 809 napilap van. Franciaországban 2819 ujság jelenik meg, a napilapok száma azonban ennek csak egy negyedét teszi ki. Olaszországnak 1400 lapja van. Magyarország, Ausztria, Spanyolország, Oroszország, Görögország és Svájc kevés különbséggel szintén ennyi ujsággal dicsekedhetik. Európában tehát összesen körülbelül 20.000 ujság jelenik meg. Ázsiának 3000 lapja van, de ezek csaknem mind bizonytalan időben megjelenő időszakos ujságok. Napilapjai csak Japánnak és Britindianak vannak. Japánnak magának 1500 lapja van az ázsiai 3000 ujság között. Afrikában csak 200 ujság jelenik meg. — És pedig 30 Egyiptomban, a többi pedig a afrikai európai gyarmatokban. Az Egyesült Államokban 12,500 ujság jelenik meg, s ebből 1000 nél több napilap. Ausztráliában alig van egy két ujság. Az a statisztikus, aki ezt a táblázatot összeállította, kiszámította azt is, hogy a világ népességét véve alapul, minden 82,600 emberre csak egy ujság jut. — A kultúr államokban a sok ujság szétoszlik az egész művelt vagyonos nemzet sorai között, de az a nagy ujságipar azért sehol sem mutat oly elfajulást, mint nálunk, ahol valósággal tenyésznek a zigzag lapok.

LETZTER IOZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagy-tácsi műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház Álladó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

* **Vesztett kutya marás.** Dacára a szigorú óvintézkedéseknek, imitt-amott mégis febuskan egy-egy vesztett kutya. Multhéten pénteken Arany János tanyai lakos 4 éves fiát Arany Lajost marta meg a vesztett kutya. A gyermeket, bár későn hozták is be — felviszik gyógykezelés végett a Pasteur intézetbe.

* **Nincs többé ugorkaidény.** Söt évek óta épen a nyári hónapokban több a szenzáció, mint bármikor. Hát még ha háború is folyik, mint most az oroszok és japánok közt, mely ha távol is esik tőlünk, teljes érdeklődésünket leköti. Ily időben művelt és újságolvasáshoz szokott ember le nem mondhat még ideiglenesen sem a maga megszokott lapjáról. A folyó év első felének leteltével tehát nem lesz célszerűtlen felhívni t. olvasóink figyelmét a legelterjedtebb napilapra, a Pesti Hírlapra, mely ugy függetlenségével, radikális nemzeti politikájával, mint gazdag tartalommal példátlanul megkedveltette és első helyre küzdötte fel magát lapjaink sorában. Vezércikkirői sorában oly kitűnő politikusok is vannak, mint b. Bánffy Dezső és Eötvös Károly s oly kiváló publicisták, mint Vázsonyi Vilmos és Bede Jób; tárcáirói közt Tóth Béla, aki a híres és szellemes Esti leveleket is írja, továbbá Eötvös Károly, Heltsi Jenő, Szomaházi István, Murai Károly, Szabóné-Nogáll Janka, Lux Terka stb. A Pesti Hírlap kétségtelenül a legnagyobb terjedelemben jelenik meg napról-napra, úgy, hogy a politikai s a szépirodalmi és mulattató közlemények kedvelői egyaránt bő anyagot találnak benne. Emellett állandó előfizetőinek — akik már járatták a lapot — karácsonyi ajándékot is küld: a Pesti Hírlap naptárát. Ez a diszes kiállítású naptár, mint velünk közlik, ezuttal magyar női szépségek csarnokával fogja meglepni olvasóit s a rendkívül érdekes csarnok folytatást és kiegészítést nyer a következő évfolyamokban. Kéri is a szerkesztőség az ország minden vidékéről és minden osztályából a feltűnően szép hölgyek — asszonyok és leányok — arcképeinek beküldését, hogy azokat hű reprodukcióban bevehesse a Szépségek Csarnokába. Még egy más kedvezményt is nyújt a Pesti Hírlap előfizetőinek. Ez a Szabóné-Nogáll Janka által kitűnően szerkesztett Divat-Salon című, kéthetenként megjelenő, diszes és praktikus divatlap, melyet a Pesti Hírlap előfizetői féláron (félévre 4, negyedévre 2 koronáért) rendelhetnek meg. Maga a Pesti Hírlap félévre 14, negyedévre 7 korona, de megrendelhető egy óra is 2 kor. 40 filléren. Kívánságra mutatványszámot is küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Váci-körút 78. sz.

Valódi Panama kalap 2 frt. 50. kr. Feketénél.

x **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a **Ferenc József keserűviz.** valamennyi hasonló vizet, tartós hasbajó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjük határozottan **Ferenc József keserűvizet.**

* **A Margit fürdő** női uszodája 8—10 napig a fürdő javítása miatt zárva marad.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

EGYLET.

A debreceni orvos-gyógyszerész egy-let 1. hó 18-án szombat délután 5 órakor a szokott helyen tudományos ülést tart. Előadó: Gácsér József ur, a helybeli süketnéma iskola igazgató-tanára, mint vendég. Süketnémák bemutatásával kapcsolatos előadását bevezeti Dr. Brunner Lajos.

SZÍNHÁZ.

— (Pályázat a pozsonyi színházra.) Pozsony városa országos jelentőségű dícséretes lépést tett a magyarosodás terén. Eddig a magyar színészet csak három hónapig kapott otthont a szép pozsonyi színházban; aztán a német minta foglalta el a helyét. Most a pozsonyi tanács kiküszöbölte a német színészetet és 1905. október 1-től teljes hat hónapos téli évadot bocsát a magyar színészek rendelkezésére. Már így is hirdeti színházára a pályázatot. Teljesen ingyen színházat, fűtést, világítást ad; a m. kir. kormány pedig 18,000 korona szubvenciót s ezenkívül biztos nyári állomást az év másik hat hónapjára.

TAVIRATOK.

A japán-orosz háború.

A japánok győzelme.

A maroknyi japán nép lángoló haza és szabadságszeretete valóban csodákat mivel. Hiába van a hatalmas orosz cárnak egész tömege a katonaságnak, a melyet a biztos halálba küldhet, azok csak nem vivják ki neki a győzelmet. Hisz nincs ami belülről hevítse, lelkesítse őket. Most is újabb és nagy veszteségekről hoz hírt a táviró a messze keletről. Nem tudjuk, igaz-e minden adat; de ha csak egy kevés is megfelel a valóságnak, az a bátor és derék japán nép hősiességét, győzelmét és dicsőségét hirdeti.

De hadd szóljanak helyettünk maguk a távirati jelentések:

Sanghai, jun. 16. A japán hajók a vladivosztocki orosz hajórajjal összeütköztek és rendkívül heves csatát vívtak Cuzzima szigete mellett. A kemény ütközet következménye az lett, hogy az orosz hajók keleti irányban elmenekültek. Az orosz hajóraj feltűnése a japánok sraiban először némi rémületet keltett, de a rend és nyugalom csakhamar helyre állott.

Sanghai, junius 16. Kuavicatu és Puncsu között nagyszabású csata volt, amely az oroszok hátrányára dőlt el. Az oroszok ezer embert és az összes ágyukat elvesztették. — Generalslosum hajó kapitányát letartóztatták, mert a tűz kitörése után a hajót a szél ellen kormányoztatta. És ezzel a ténykedésével pedig csak a tüzet fokozta.

Tokió, június 16. A Teliau közelében vívott heves ütközetben az oroszok ötszáz halottat és háromszáz sebesülteket veszítettek. Azonkívül a japánok elvesztettek vagy 100 embert, de ezek között a halottak száma csekély.

Csifu, június 16. Egy ideérkezett orosz kereskedő kijelentette, hogy Port-Artur el van látva készletekkel, 9000 darab vágómérha van ott. ma cég, melyhez az illető tartozik, a kormánynak rövid idő előtt 90,000 font beszoított húst szállított. Más cégek is szállítottak élelmiszert a városnak. A kereskedő a Port-Arthurban lévők zsumát 50,000-re becsüli.

A pozsonyi püspök halála.

Pozsony, jun. 16. Horkai Horecky Ferenc báró püspök, kanonok és címzetes püspök ma elhunyt. Életének főbb

adatai a következők: Szül. 1819 aug. 8-án Rohován Nyitramegyében. Tanulmányait a bécsi Teréziánumban és az esztergomi papnöveldeben végezte. 1845 április 3-án szentelték pappá. 1864 január 10-én lett Pozsonyban kanonok és itt működött negyven évig. Vele a nagydők egyik tanuja száll a sirba.

A leszurt oláh.

Karánsebes, jun. 16. Muntean Ilice fuvarost leszurta egy csendőr, mert a sorozás alkalmával a katonaköteles legényeket ellentállásra izgatta, sőt magát a csendőrt is megtámadta.

A főkormányzó merénylője.

Helzingfors, jun. 16. Bobrikov fő-kormányzót egy szenátusi hivatalnok ismeretlen okból lövéssel súlyosan megsebesítette. Azután pedig önmagát ölte agyon. A merénylő meghalt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Megvert legény.** Száraz József derecskei legényt ez év március 20-án Szabó Imre odaváló legénytársa jól helybenhagyta. Elannyira, hogy az ütések nyomán támadt sérülések három héten túl gyógyultak. Az ügyészség aztán súlyos testisértés büntette miatt helyezte vád alá és a debreceni kir. törvényszék tegnap tartott főtárgyalásán Szabó Imrét 21 napi fogházra ítélte. Vádlott az ítéletben megnyugodott.

§ **Mulatás közben.** Már elég kapatos volt Elek Imre és Lackó József, amikor Szoboszlón ez év február 18-án késő este betértek egy éjjeli mulató helyre. Odabent mulatott Kiss Sámuel, aki már teljesen elázott. Két legényünk megsajdítván, hogy pénz van nála, melléje telepedett. El is csaltak tőle könnyűszerrel 29 koronát. Elek Imrét és társát az ügyészség zsarolás címén helyezte vád alá, de a debreceni törvényszék a tegnap tartott tárgyaláson lopásban mondotta ki őket bűnösöknek. Ezért Elek Imrét 2 hónapi, Lackó Józsefet pedig 6 heti fogházra ítélte a bíróság. A vádlottak az ítélet ellen fölebbezték.

§ **Lopások. Hűtlen cseléd.** Boda Róza Varga Károly helybeli kereskedőnél volt cseléd. De nem valami hűséges cseléd, mert a keze nyomán 18 kilogram vágott fa, egy kiló kávé, tojás és más egyéb cikk tűnt el. Ezeket aztán szeretőjének, Kiss Baláznak adogatta. Ez év március 19-én jöttek rá a turpisságra. Az ügyészség lopás és orgazdaság miatt helyezte őket vád alá. A törvényszék mindegyiket 8—8 napi fogházzal büntette. Megnyugodtak.

§ **Méztolvaj.** A múlt év június 9-ének éjszakáján Tóth Lajos a debreceni hártárban özv. Steinfeldné pusztamócsi tanújára hatolt be. Az éléskamarából kilyapolt 10 üveg mézet, amelyik mindegyikében egy kilári méz volt. A törvényszék Tóth Lajost betöréses lopásért és mert már két ízben ugyanilyen bűncselekményért büntetve is volt, 6 hónapi börtönnel sújtotta. Az ítéletben megnyugodott.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debrecen, kistemplom bazár

Raktárra érkeztek

Francia batist — Zephyr

Mosó grenadin.

Angolruha vásznak

Hímzett és áttört batiszt.

Mosó kretonok.

Óriási választék!

1902 El. 191-22 szám.

Arlejtési hirdetmény.

A kir. igazságügyminiszter ur. f. évi április hó 28-án 13750/1904 J. M. V. sz. alatt kelt rendeletével, a kir. törvényszéki épületen szükségessé vált helyreállítási munkáknak (kőműves és festési munkák) összesen 3219 korona 26 fillér előirányzati összeg erejéig leendő fogantatását engedélyezte.

A fent említett munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1904 év július hó 11 napjának 10 órájára, a kir. törvényszék elnöki helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy fent említett munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, 170 korona bánatpénzzel ellátott, két tanu előtt aláírt vagy hitelesített elátott zárt ajánlataikat a kitűzött napon d. e. 9 óráig a kir. törvényszék elnökéhez nyújtsák be. Bánatpénz nélkül, továbbá távirati, pót, vagy a kitűzött időn túl beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A vonatkozó műszaki iratok és vállalati feltételek, valamint a szerződés tervezete a kir. törvényszék irodavezetőjénél a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Az ajánlatok felett a kir. törvényszék elnöke, illetve a m. kir. igazságügyminiszter ur szabadon dönt és azok egyikéhez sincs kötve.

Debrecen, 1904 június 14-én

Baróthy Béla
kir. tszéki elnök h.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg kiis ültetnek.

Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paozelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

CIRKUS SCHMIDT

a széna-vásártéren.

Ma pénteken, 17-én

ELSŐ HIEG-LIFE ELŐADÁS,

az ugynevezett

intelligens estély.

Második fellépte a jelenkori legjobb zenekomikusoknak

THE GISELLAS

új hangszerekkel.

KEZDETE ESTE 8 ÓRAKOR.

I. és II-ik sor 20 százalék kedvezmény árban kaphatók SCHWARGZ DÁNIEL üzletében.

M. A. vasutak menetrendje 1904. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

Budapest felé (vegyesvonat.)	d. u.	3 30
Budapest felé (gyorsvonat.)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat.)	reg.	8 57
Budapest-Nagyvárad felé	d. u.	12 07
Budapest-Nagyvárad felé	este	10 31
P-Ladány-Nagyv. minden kedd.	d. e.	11 12
Csak P-Ladányig	este	8 10
Csak P-Ladányig motor menet	reggel	6 08
Szatmár-M-Sziget felé	d. u.	3 56
Csak Szatmárig (gyorsv.)	e.	6 41
Csak Szatmárig teher v. szem.szál.		7 56
Szatmár-M-Sziget felé		2 50
Szatmár-M-Sziget felé (gyorsv.)	d.fj	12 07
Csak Szatmárig	reg.	5 10
Miskolcz-Kassa felé	reg.	8 18
Miskolcz-Kassa felé	este	6 56
Szerencs-S-A-Ujhely Kassa f.	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházig	d. u.	12 19
m. áll. v-től	reg.	5 35
vásártérről		5 44
m. áll. v. től	reggel	8 09
vásártérről		8 16
m. áll. v-től	d. e.	11 07
vásártérről		11 16
H-Böszörmény — B-Sz.-Mihály felé	d. u.	4 25
vásártérről		4 33
m. áll. v. től	d. u.	12 11
vásártérről		12 21
m. áll. v. től	este	6 46
vásártérről		6 53
Füzes-Abony felé m. á. v-től	reggel	4 38
Füzes-Abony felé vásártérről		4 56
Ohat-Kócs-Polgár felé m. á. v-től	d. u.	4 06
Ohat-Kócs-Polgár felé vásártérről	d. u.	4 23
Derecske-Nagy-Léta felé	reg.	9 35
Derecske-Nagy-Léta felé	"	4 31

Budapestre érkezik

A reggel 8. 57 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31 p.-kor induló sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9 35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érkező gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érkező sz. v.	"	9 —
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	d. u.	9 15
(P. Ladányig gy. v. átszállítással)	d. u.	12 6

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy. v.	d. u.	3 29
Budapest-Nagyvárad felől	este	6 26
Budapest-Nagyvárad felől gy. v.	éjjel	3 24
Budapest-Nagyvárad felől	d. u.	2 15
Csak P-lad nyitól	reggel	7 45
Csak P-Ladánytól motor menet	reggel	5 03
Kolozsvár-Nagyvárad felől	reggel	7 26
Csak Szatmár felől	reggel	8 46
Csak Szatmárol g. v.	d. e.	11 37
" M. Sziget "	d. u.	8 55
" " gy. v.	este	10 11
M-Sziget-Szatmár felől	este	6 40
Csak Szatmárol	reggel	8 04
Kassa-Miskolcz felől	d. e.	11 31
Kassa-S-A-Ujhely-Szerencs felől	este	7 50
Kassa-Miskolcz felől	d. u.	3 48
Csak Nyiregyháztól	reg.	7 33
vásártérről	reg.	7 40
máv.-hoz	d. e.	11 15
vásártérről	d. e.	11 22
máv.-hoz	este	6 06
B-Sz.-Mihály — H-Böszörm. felől	este	6 12
vásártérről	este	9 51
máv.-hoz	este	1 57
vásártérről	d. u.	1 46
máv.-hoz	d. u.	8 53
vásártérről	d. u.	28
F-Abony felől vásártérről	d. u.	3 34
" " máv.-hoz	d. u.	5 35
Ohat-Kócs-Polgár felől vásártérről	regge	7 44
" " máv.-hoz	regge	7 54
Derecske-Nagy-Léta felől	regge	7 15
" "	d. u.	3 13

Legrégibb és legnagyobb butor-
raktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos
árban, izléses és legszolidabb kivitel-
ben csakis

Killer Ede

butorgyáros, ca. és kir. udvari szállítónál
DEBRECEN,

főpiac, a főtözsdevel szemben
kaphatók, hol úgy a legszerényeb-
mint a legdiszesebb menyasszonyi
kelengyék, szobaberendezések
sédisztések kifogástalanul esz-
közöltetnek.

Aki olcsón, jól, praktikusán
és modern
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

DEBRECENBEN, Hunyadi-utc 21 szám

Templomok, városi lakóházak
kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak
gazdasági épületek stb. tervezését vagy
étkészítését, nedves lakások szárazá-
tételét, betonozásokat vagy bármily
építkezési munkákat helyben vagy
vidéken olcsón a legjobb kivitelben
olvállal. Épületekre törlesztéses
kölcsönt eszközöl ki. Biztos sike-
rel előkészít a kőműves, kőfaragó
és ácsmesteri vizsgára. Építő iparo-
soknak előnyösen készít tervekét köl-
ségvetést stb.

Biztos existencia.

Ügyes és gyakorlattal bíró jobb módu
kereskedők,

kik vállalkoznak különböző comsum cikkek privát embereknek való el-
adására tisztességes megélhetést biztosíthatnak, ha egy igen előkelő ham-
burgi céggel lépnek összeköttetésbe.

Ajánlatokat a lapunk kiadóhivatalába kérünk R. S. 12. jellel.

Ajánlatokat kérünk németül, hogy azokra kimerítően válaszolhassunk.

Rosznói Vasas gyógyfürdő Hidegvizgyógyintézet Rozsnyón (Sömör megye.)

Vasas hidegviz- gyógyfürdő, klimatikus gyógyhely.

Fekszik 400 méternyire a tenger színe fölött, a szelek ellen telje-
sen védett kies fekvésű völgyben, az 1296 méter magas Pozsáló
Ó kőhegy alján, a várostól 20 percnnyire. — Pormentes levegő, gon-
dozott sétányok, villamos világítás, feltűnően olcsó árak, vasuti-posta
és távírda állomás, a várossal telefon összeköttetés.

Élő és utó idényben 30% engedmény.

Nagy kiránduló helyek Dobsinai jégbarlang, Aggteleki osepők
barlang, Szadellő völgy, Krasznahorkai vár stb.

Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

Hajcsri Sándor.
fürdő orvos.

fürdő igazgatóság
Fejégy László.
fürdőigazgató

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-IK SZÁM.

Ajánlja a következő közkezdveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arcszépítő s bőrápoló kenőcsét,
mely teljesen ártalmatlan, nem
zsíroz, tehát nappal is használható s az arcnak üde-
séget, finomságot s hamvaságot kölcsönöz. Az arcot
tisztítja s fehériti. Kiváló eredményel használható
arcvörösség, májfolt, szemér, szepő s egyéb tisztá-
lanságnál. 1 tégely harmat-crème ára 1 korona. A cré-
méhez használ-
landó powder, a **Harmat-arccpor**, mely az arcnak
üde, ifjú színt

kölcsönöz, hércmféle színben kapható u. m.: fehér,
rózsa s crème színben. Kifűnő illata, teljesen ártal-
matlan volta s finomsága által vetekedik minden más
készítményvel. Jól tapad és igen jól fed. Próbáld meg
1 és 2 kor. **A Molitergin** a legkiválóbb
arc s különö-

sen kéz-ápoló folyadék, mely a bőrnek helyeszerű
lágyságot, bársónyszerű finomságot kölcsönöz. Fe-
hériti az arc s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem
zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és
rögtön! Napégette vagy szélkiujta kezeket vagy
arcbőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finomá tesz.
Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, pu-
ává változtat. 1 Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Szomorodni borból kiváló gondal készült gyógyborok, étek melyek gyógytökintetében versenyeznek minden a nemű
készítményvel
Nagy raktár bel-és kül- földi gyógyszer, különlegességekből.

Dr Borsos féle

Növényi-hajszeser. Meggátolja a hajkihullást,
a fejbőr megkorpásodását,
a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől.
Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű.
Nem zsíroz. Nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen
ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszeser
ára 1 vagy 2 korona.

Dr. Borsos-féle

Növényi hajkenőcs.

Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s in-
kább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható
anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is,
mint a Borsos-féle hajszeser. Ezen hajkenőcs is, tel-
jesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Egy tégelyhajkenőcs
ára 1 korona

Iztelen esukamáj olaj

A Mihalovits-féle

teljesen izetlen szagtalan készítmény, mely undor
nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen sze-
dik. A Mihalovits-féle

China-bor.

China vas-bor.

Conduangó-bor.

Pepsin-bor.

Egy üveg ára
1 korona 60 fill